

NEUMANN JÁNOS KÖZÉPISKOLA ÉS KOLLÉGIUM
3300 Eger, Rákóczi út 48.

AZ SOKARCÚ RENESZÁNSZ – MÁTYÁS KIRÁLY ÉS KORA

9-10. évfolyamosok országos vetélkedője

A versenyző neve: _____

Felkészítő tanár: _____

Iskola neve és címe: _____

Beküldés dátuma: 2012. május 25.

A pályázat a Nemzeti Erőforrás Minisztérium megbízásából az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet és a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Wekerle Sándor Alapkezelő által meghirdetett **NTP-KTTV-11-0105** kódszámú pályázati támogatásból valósult meg.

Komplex irodalmi, történelmi, művészettörténeti feladatlap

Művészettörténeti rész, a korszak általános jellemzése

1. Írj két versszakos, ütemhangsúlyos verset valamelyik fenti festmény alapján! (6 pont)
Használd a következő szavakat! tavasz, szépség, újjászületés

2. Egészítsd ki az alábbi szöveget! (11pont)

A francia *renaissance*, olasz *rinascimento* szó _____ jelent. Vezető szellemi irányzata a _____. A városok vezetését bankárok, pénzarisztokraták irányították, pl. Firenzét a _____ család. A polgárok közül a vagyonos bankárok, iparosok, kereskedők egyre nagyobb befolyásra tettek szert. A városállamok állandó versenyben álltak egymással, ez a _____ a kulturális és művészeti élet erőteljes fejlődését ösztönözte.

A tapasztalat szerepe megnő, nagy földrajzi _____ tesznek. A könyvnyomtatás _____ nevéhez kötődik.

A reformáció a Bibliához való visszatérést hirdeti, egyik jelentős képviselője _____. A vallási irányzat szerint a _____ az isteni kinyilatkoztatás egyetlen forrása.

A korszak híres alakja, _____ mágiatankönyvéről híres.

A korszak általános jellemzése: a reneszánsz alapja a _____ szellemiség. A korszak sokoldalúan művelt emberét _____ nevezzük.

A vízszintes irány hangsúlyozása, nyugodt egyensúly, egyszerű szépség, szimmetria jellemzi a reneszánsz _____. .

3. Írj egy példát hazánkban reneszánsz szobrászati alkotásra! Az alkotó és maga a szobor, faragvány stb. is szerepeljen válaszodban! (1 pont)

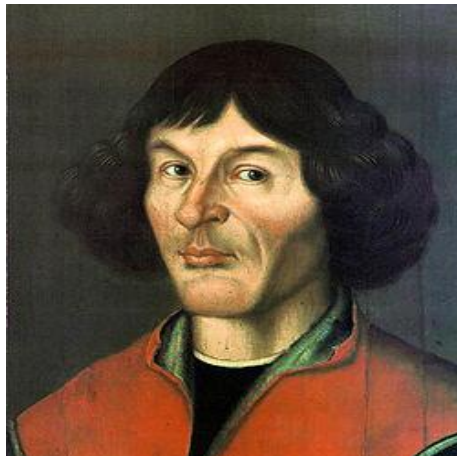
4. Állapítsd meg a kép címét és alkotóját! (2 pont)

Alkotó neve, kép címe:

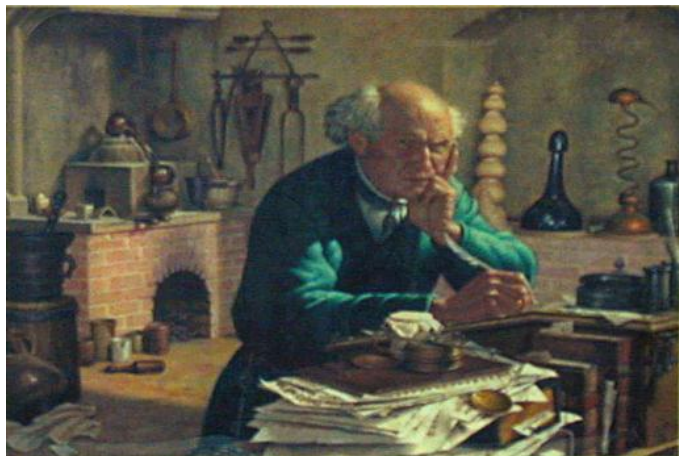
5. Kit ábrázolhat az alábbi festmény? (1 pont)

- a. Kopernikusz
- b. Kepler
- c. Luther Márton

6. Mit gondolsz, ki lehet a képen látható személy? Mivel foglalkozott? (2 pont)

A pályázat a Nemzeti Erőforrás Minisztérium megbízásából az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet és a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Wekerle Sándor Alapkezelő által meghirdetett **NTP-KTTV-11-0105** kódszámú pályázati támogatásból valósult meg.

7. Mi jellemzi a reneszánsz festészetet az alábbiak közül? (1 pont)

- szárnyas oltár, biblia képes megjelenítése
- általános emberi szépség megjelenítése, részletekig menő megfigyelés, megjelenik a perspektíva: távlati ábrázolás kutatása, alkalmazása
- a festészet az egyház szolgálatában áll

Irodalmi rész

1. a. Olvasd el költeményt, és magyarázd meg a szövegből kiemelt szavak jelentését! (7 pont)

Balassi Bálint

EGY KATONAÉNEK

1. Vitézek! mi lehet ez széles föld felett
szebb dolog az végeknél ?
Holott kikeletkor az sok szép madár szól,
kivel ember ugyan él;
Mező jó illatot, az ég szép harmatot
ád, ki kedves mindennél.

2. Ellenség hírére vitézeknek szive

gyakorta ott felbuzdul ,
Sőt azon kívül is, csak jó kedvéből is
vitéz próbálni indul;
Holott sebesedik, öl, fog, vitézkedik,
homlokán vér lecsordul.

3. Véres zászlók alatt lobogós kópiát
vitézek ott viselik,

Roppant sereg előtt távol az sik mezőt
széllyel nyargalják, nézik;
Az párduckáppal ,fényes sisakkal,
forgókkal szép mindenik .

4. Jó szerencsen lovak alattok ugrálnak,
hogyha trombita riadt,
Köztök ki strázsát áll, ki lováról leszáll,
nyugszik reggel, hol virradt,
Midőn éjten éjjel csataviseléssel
mindenik lankadt s fáradt.

5. Az jó hírért-névért s az szép tisztességért
ők mindent hátra hadnak,
Emberségről példát, vitézségről formát
mindeneknek ők adnak,
Midőn mint jó sólymok mezőn széllel járnak,
vagdalkoznak, futtatnak.

6. Ellenséget látván, örömmel kiáltván
ők kópiákat törnek,
S ha sulyosan vagyon az dolog harcokon,
szólítatlan megtérnek,
Sok vérben fertezvén arcul reá térvén
űzöt sokszor megvernek.

7. Az nagy széles mező, az szép liget, erdő

sétáló palotájok,
Az utaknak lese, kemény harcok helye
tanuló oskolájok;
Csatán való éhség, szomjúság, nagy hévség
s fáradtság: mulatások.

8. Az éles szablyákban örvendeznek méltán,
mert ők fejeket szednek,
Viadalhelyeken véresen, sebekben,
halva sokan feküsznek,
Sok vad s madár gyomra gyakran koporsója
vitézül holt testeknek.

9. Ó végbelieknek, ifjú vitézeknek
dicséretes serege!
Kiknek ez világon szerte-szerént vagyon
mindeneknél jó neve;
Mint sok fát gyümölcscsel, sok jó szerencsékkel
áldjon Isten mezőkbe!

- a. végek:
- b. kikelet:
- c. lobogós kópia:
- d. „széllyel nyargalják”:
- e. „sok vérben fertezvén”:
- f. párduckápa:

g. strázsát áll:

b. Hol éltek és harcoltak a költeményben említett vitézek? Miért vállalták a küzdelmet? Milyen tulajdonságait ismered meg a vitézeknek? (3 pont)

c. Ebben a feladatrészben a fantáziátokat és képzelőerőtöket hívjuk segítségül. Milyen öltözkük volt a korabeli katonáknak? Milyen fegyverrel harcoltak? Készíts képregényt vagy illusztrációt a fenti kérdések alapján! (3 pont)

2. Állapítsd meg az alábbi állításokról, hogy igazak vagy hamisak!

A feladathoz olvasd el a megadott történeteket a *Mátyás király találó, bölcs és tréfás mondásairól és cselekedeteiről (I., III., IV., V.)* című műből! (5 pont)

- a. Csehország királyát, Györgyöt, eretneksége miatt a pápa kiátkozta. I/H
- b. Beatrix jóra való, házias, derék, csinos, jóságos, művelt, tiszta erkölcsű asszony. I/H
- c. Beatrix udvarhölgyei azért ültek le hamar az egyik történet szerint, hogy tiszteletüket fejezzék ki úrnőjük iránt. I/H

- d. Mátyás húszéves volt, amikor királlyá választották. I/H
e. „Nincs rosszabb a kenyérnél” - olvashatjuk az V. fejezetben. I/H

3. Régi magyar mondák: *Az aranyszőrű és a fekete bárány*

- a. Magyarázd meg: *meghazudtolja* (1 pont)
b. Ki a *fekete bárány* a történetben? (1 pont)
c. Milyen más népmesében jelenik meg meg a bárány? Írj legalább 2 példát! (2 pont)

d. Minek lehet a szimbóluma a bárány az irodalomban, illetve minek vagy kinek a Bibliában? (2 pont)
e. A hétköznapi beszédben kire mondjuk, hogy ő a „fekete bárány”? (1 pont)

Történelmi rész

1. Válaszd ki a jó megoldást! (5 pont)

- a. Mikor foglalta el Mátyás Jajca várát?

1479 1425 1463 1483

- b. Melyik adót vezette be Mátyás?

kapuadó füstadó kilenced kamara haszna

- c. Ki volt a Bibliotheca Corviniana első könyvtárosa?

Thuróczy János Janus Pannonius Hess András Galeotto Marzio

- d. Mi volt Mátyás nagy külpolitikai álma?

a török kiűzése a Balkánról, német-római császári cím, közép-európai szövetség létrehozása

- e. Hol halt meg Mátyás?

Bécsben Budán Pozsonyban Kassán

**2. Párosítsd az első oszlop neveit a második oszlop adataival!
Magyarázd meg a kapcsolatot! (10 pont)**

a. Kinizsi Pál

- b. Szilágyi Mihály
c. Aragóniai Beatrix

